

REGLUGERÐ um gerð og búnað ökutækja o. fl.

I. KAFLI

Almenn ákvæði.

1. gr.

Sérhvert ökutæki skal svo gert og haldið þannig við, að af notkun þess leiði hvorki óþarfa hættu né óþægindi, þar með talinn hávaði, reykur eða óþefur eða hætta á skemmdum á vegi.

Eigandi og/eða umráðamaður, svo og ökumaður, bera ábyrgð á, að ökutæki sé í lögmæltu ástandi.

Stjórnækjum og merkjatakjum skal þannig komið fyrir í ökutæki, að auðvelt sé að nota þau. Skal ökumaður geta beitt þeim án þess að flytja sig til í sæti eða beina athygli frá akbrautinni.

2. gr.

Breidd ökutækis má hvergi vera meiri en 2.35 m. Vegamálastjóri getur þó veitt undanþágu frá þessu ákvæði og leyft allt að 2.50 m breidd. Vegamálastjóri má binda undanþágu þessa við ákveðna vegi utan kaupstaða, en lögreglustjóri í kaupstöðum.

Baksýnispegill, stefnumerki og snjókeðjur teljast ekki með breidd ökutækis.

Hæð ökutækis má aldrei vera meiri en 3.8 m.

Heimilt er að aka landbúnaðartæki og vinnuvél, enda þótt breiðara sé en segir í 1. og 2. mgr. Þó má breidd ekki fara fram úr 3.5 m, nema að fengnu leyfi vegamálastjóra.

Ákvæðin hér að framan um breidd og hæð ökutækis gilda einnig um farm þess.

Lögreglustjóri getur veitt undanþágu frá ákvæðum greinar þessarar, þegar brýn nauðsyn þykir vegna sérstakra flutninga. Þó skal samþykki vegamálastjóra koma til, ef aka þarf á vegum utan kaupstaða.

3. gr.

Leyfileg hámarksþyngd vélknúins ökutækis á gúmhjólum, svo og tengivagns og festivagns með eða án farms, miðast við öxulpunga ökutækis, þannig:

a. Hámarksþungi á öxli er 6000 kg.

b. Hámarksþungi í tveim öxlum, sem eru nær hvor öðrum en 2.0 m, er 8000 kg.

Leyfileg heildarþyngd vélknúins ökutækis á beltum er 12000 kg.

Vegamálastjóri getur þó bæði leyft meiri öxulpunga og heildarþyngd ökutækis á einstökum vegarköflum, svo og ákveðið minni öxulpunga eða heildarþyngd á öðrum, hvort tveggja miðað við burðarþol brúa eða vega.

Þá getur vegamálastjóri og veitt undanþágu frá ákvæðum þessarar greinar, þegar brýn nauðsyn þykir vegna sérstakra flutninga.

II. KAFLI

Bifreiðir.

4. gr.

Stýrisbúnaður bifreiðar skal þannig gerður, að unnt sé að stýra henni á auðveldan og öruggan hátt.

Bifreið skal þannig gerð, að a. m. k. fimmti hluti leyfðrar heildarþyngdar hennar hvíli á hjólum þeim, sem tengd eru stýrisbúnaði.

5. gr.

Í hverri bifreið skal vera hemlabúnaður til þess að stöðva hana á virkan, öruggan og skjótan hátt. Skal honum ávallt haldið í fullkomnu lagi.

Hemlabúnaður skal vera tvenns konar: Aksturshemill og stöðuhemill. Aksturs- og stöðuhemlar skulu verka óháðir hvor öðrum. Vökva- eða loftbúnaður á stöðuhemli er óheimill.

Aksturshemlar skulu verka á öll hjól bifreiðar og jafnt á þau hjól, sem á sama öxli eru.

Stöðuhemlar skulu verka beint eða óbeint á a. m. k. tvö gagnstæð hjól bifreiðar. Með stöðuhemli skal vera unnt að stöðva bifreið og halda henni í hemlunarstöðu, þótt ökumaður yfirgefi hana.

Nú verður aksturshemlum aðeins beitt með þrýstilofti, soglofti eða rafmagni, og skal þá vera tæki í mælaborði, sem sýni ökumanni greinilega, hvort hemlabúnaðurinn sé hæfur til tafarlausrar notkunar.

Með aksturshemli skal vera unnt að stöðva bifreið á 15 m vegalengd á láréttum malarvegi, ef bifreiðin er á 40 km hraða miðað við klukkustund.

6. gr.

Á hverri bifreið skal vera ljósabúnaður sem hér segir:

1. Aðalljósker.

A. Háljós.

Ljósker skulu vera tvö framan á bifreið. Þau skulu vera jafnhátt yfir akbraut, nálægt hliðum bifreiðar og jafnlangt frá miðju hennar. Miðja ljóskeisla má ekki vera hærra yfir akbraut en 125 cm, nema leyfi bifreiðaeftirlits ríkisins komi til. Háljós skulu lýsa akbraut vel með hvítu eða daufgulu ljósi a. m. k. 100 m fram fyrir bifreið. Ljósið skal dreifast hæfilega til beggja hliða. Ljósker skulu þannig stillt, eða aðalljósmagninu sé beint nokkuð niður á við. Hvor lampi má eigi vera yfir 50 vött.

B. Lágkjós.

Ljósker skulu vera tvö framan á bifreið. Þau skulu vera jafnhátt yfir akbraut, nálægt hliðum bifreiðar og jafnlangt frá miðju hennar. Miðja ljóskeisla má eigi vera hærra yfir akbraut en 110 cm, nema leyfi bifreiðaeftirlits ríkisins komi til. Lágkjós skulu lýsa akbraut með hvítu eða daufgulu ljósi, þannig að hún sé næjanlega lýst 30 m fram fyrir bifreiðina, án þess að valda öðrum vegfarendum glýju. Hvor lampi má ekki vera yfir 40 vött. Lágkjós mega vera sambyggð hálkjós.

Lágkjósabúnaður skal vera af annarri hvorri þeirri gerð, sem hér segir:

a. Samhverf (symmetrisk) lágkjós, sem er þannig komið fyrir, að aðalljósmagninu er beint til vinstri hliðar og niður á við, enda nái það ekki hærra upp en 10 cm fyrir neðan ljóskeislini í 10 m fjarlægð á sléttum, láréttum vegi.

b. Mishverf (asymmetrisk) lágkjós af gerð, sem bifreiðaeftirlit ríkisins viðurkennir. Ljóskeisla og lampar skulu stilltir þannig, að sá hluti ljósgeislanna frá hvoru

ljóskeri, sem lendir hægra megin við hugsaðan, lóðréttan flöt (plan) um miðju ljóskersins samhlíða lengdarás bifreiðar, uppfylli skilyrði a-liðs hér að framan.

2. Ljósker fyrir tvö hvít eða rauðgul stöðuljós framan á bifreið, sýnileg a. m. k. 150 m fjarlægð án þess að valda glýju. Stöðuljósker skulu vera jafnhátt yfir akbraut, sitt hvoru megin á bifreiðinni, jafnlangt frá miðju hennar og eins utarlega og unnt er. Ytri brún ljósflatar stöðuljósers má eigi vera fjær yztu brún bifreiðar en 40 cm. Stöðuljós skulu lýsa samtímis aðalljósum, ef ytri brún ljósflatar aðalljósa er fjær yztu brún bifreiðar en 40 cm. Stöðuljós mega vera sambyggð aðaljósum.

3. Ljósker, er lýsi aftara skráningarmarki með hvítu ljósi, þannig að merkið sé læsilegt í a. m. k. 20 m fjarlægð.

4. Ljósker, tvö eða fleiri, fyrir rauð afturljós, er séu sýnileg í a. m. k. 150 m fjarlægð án þess að valda þeim, sem á eftir koma, glýju. Á ljóskerum skal vera hlíf úr rauðu gleri eða öðru viðurkenndu efni. Þau skulu vera jafnhátt yfir akbraut og jafnlangt frá miðju bifreiðarinnar. Bifreiðaeftirlit ríkisins getur leyft notkun bifreiðar með einu afturljósker, ef hún hefur verið notuð þannig fyrir gildistöku reglugerðar þessarar.

Ekki má vera unnt að slökkva á ljósum samkv. 3. og 4. tölulið, ef ljós loga framan á bifreið.

5. Ljósker fyrir hemlaljós, sem skal vera rautt eða rauðgult og lýsa aftur fyrir bifreið, þegar aksturshemli er beitt. Lampi má eigi vera yfir 20 vött og eigi má ljósið valda þeim, sem á eftir koma, glýju. Ef hemlaljós er rautt og sameiginlegt eða tengt afturljósi samkv. 4. tölulið, skal ljósstyrkur þess vera meiri en afturljóssins. Hemlaljós má eigi vera hærra yfir akbraut en 175 cm. Ef hemlaljós eru fleiri en eitt, gilda reglur 4. töluliðs um staðsetningu þeirra.

6. Stefnuljós af einhverri eftirtaldrá gerða:

a. Ljósker sitt hvoru megin framan og aftan á bifreið. Skulu þau lýsa með hvítu eða rauðgulu ljósi með vissu millibili fram fyrir og rauðu eða rauðgulu ljósi aftur fyrir bifreiðina.

b. Ljósker, eitt eða fleiri, á hvorri hlið bifreiðar, er lýsi fram og aftur, eins segir í a-lið.

c. Hreyfanlegur armur á hvorri hlið bifreiðar. Armarnir skulu vera með rauðgulu ljósi, þegar þeir eru í láréttri stöðu eða sveiflast upp og niður.

Tíðni ljósa samkv. a- og b-lið skal vera 60—120 rið á mínútu. Stefnuljósker skulu staðsett þannig, að ljósin sjáist greinilega frá stöðum á framlengdri miðlengdarlínu bifreiðar, 10 m fyrir framan og 10 m fyrir aftan hana. Á vörubifreið með opnum palli skal miða við, að hann sé hlaðinn að yztu brún. Ljós frá stefnuljóskerum samkv. a- og b-lið, skal vera sýnilegt, einnig í sólskini, í 30 m fjarlægð. Ef nauðsynlegt er, má nota saman stefnuljós samkv. a—c-liðum. Skal það m. a. gert, ef ljós samkv. a-lið sést ekki nægjanlega frá hlið. Stefnuljós samkv. a- og b-lið mega ekki vera hærra yfir akbraut en 175 cm. Bifreiðaeftirlit ríkisins getur þó veitt undanþágu frá þessu ákvæði.

Ef stefnuljós eru ekki tengd stýrisbúnaði eða tímarofi stöðvar ekki merkjagjöf, skulu þau tengd sérstökum ljósa- eða hljóðmerkjabúnaði, er gefi ökumanni til kynna, hvenær þau eru í notkun.

7. Rauð glitaugu aftan á bifreið. Glitaugu mega vera sambyggð afturljóskerum. Þeim skal komið fyrir með þeim hætti, sem í 4. tölulið segir um afturljós, þó eigi hærra yfir akbraut en 120 cm. Á vörubifreið skulu vera glitaugu, eigi minni en 15 cm² hvort, aftan á báðum pallhornum, þó hærra sé en 120 cm. Sama gildir, þótt pallur sé yfirbyggður.

8. Mælaljós. Í mælaborði skal vera ljósabúnaður til lýsingar hraðamælis. Enn fremur merkiljós, er lýsi, þegar háljós loga.

9. Á öllum bifreiðum, sem eru að breidd 2.35 m eða þar yfir, skulu vera tvö rauð ljós að aftan og tvö daufgul ljós að framan, sitt til hvorrar hliðar og í sömu hæð á yfirbyggingu bifreiðarinnar, er sýni breidd hennar, og séu ljósin ekki fjær yztu hliðarbrún yfirbyggingar en 0.15 m, miðað við miðju ljósersins.

7. gr.

Auk þess, sem segir í 6. gr., má hafa eftirtalinn ljósabúnað á bifreið:

1. Ljósker fyrir þokuljós, gul eða hvít, framan á bifreið. Ljósker skal vera fast og ekki í meiri hæð en ljósker lágljós. Gler ljósers skal dreifa ljósi vel til hliða. Ljósker skal þannig stillt, að ljósið valdi ekki þeim, sem á móti koma, verulegri glýju. Lampi má eigi vera yfir 35 vött. Tenging þokuljósas skal vera þannig, að þau verði ekki tendruð, nema stöðuljós logi. Ljósin má aðeins nota í þoku, úrkomu eða skafrenningi.

2. Hliðarstöðuljós. Á hliðum bifreiðar má hafa ljósker, er lýsi með hvítu, gulu eða rauðgulu ljósi fram á við og rauðgulu eða rauðu ljósi aftur á við, enda sé umbúnaður ljósanna þannig, að þau valdi ekki glýju. Ljós þessi mega ekki loga samtímis öðrum ljósum utan á bifreið.

3. Ljósker fyrir akstur aftur á bak. Ljósið skal vera hvítt eða gult og beinast niður á við. Ljós þessi má ekki vera unnt að nota nema með tímarofa eða þegar gír er í afturábakstöðu.

4. Hreyfanlegt leitarljósker fyrir hvítt eða daufgult ljós. Ljóskerið má ekki nota við akstur né beina því þannig, að ljósið valdi öðrum vegfarendum glýju.

5. Inniljós. Ljós þessi má því aðeins nota í akstri, að búnaður sé í ökutækinu til að koma í veg fyrir, að þau dragi verulega úr sjónhæfi ökumanns.

6. Á dráttarbifreiðum og kranabifreiðum má vera lýsandi aðvörunarkerki. Merkið skal vera vel sýnilegt framan frá í a. m. k. 150 m fjarlægð. Lögun merkis skal vera jafnhliða þríhyrningur og hver hlið ljósflatar hans a. m. k. 17 cm löng. Þríhyrningurinn skal vera gulur á dökkbrúnum grunni fyrir miðju framan á þaki ökumannshúss og vísi eitt hornið beint upp. Úr ökumannssæti skal vera unnt að fylgjast með því, hvort ljós logar.

7. Heimilt er að nota fleiri en tvö rauð glitaugu aftan á bifreið, enda valdi þau vegfarendum ekki óþægindum.

8. Vinnuljós. Bifreiðaeftirlit ríkisins getur, þegar sérstaklega stendur á, og með þeim skilyrðum, er þurfa þykir, leyft sérstök vinnuljósker á bifreið. Þau skulu gefa frá sér gult eða hvítt ljós. Ekki má vera mögulegt að tendra þau, nema stöðuljós logi.

9. Bifreiðaeftirlit ríkisins getur heimilað notkun dauft lýstra merkja á bifreið til auglýsinga eða upplýsinga. Ljósið má ekki kvikna og slokkna á víxl. Það má ekki vera grænt að lit, rautt eða blátt.

8. gr.

Öll ljósker og önnur ljósatæki utan á bifreið skulu vera af vandaðri gerð, ryk- og vatnsþétt eftir því sem unnt er. Þeim skal ávallt haldið vel við og hreinum.

Glitauga skal vera úr varanlegu efni og vandað að gerð. Það skal sjást í a. m. k. 100 m fjarlægð, þegar háljósi bifreiðar er beint að því. Glitauga skal vera greinilegt, þó að stefna ljósgeisla, sem beint er að því, sé 30° frá hornrétttri stefnu á endurskinsflöt þess.

Glitauga skal þannig komið fyrir á ökutæki, að endurskinsflötur þess sé lóðréttur og hornréttur á lengdarás þess.

Rautt glitauga skal hafa a. m. k. 7 cm² endurskinsflöt.

9. gr.

Bifreið skal vera þannig gerð, að ökumaður hafi góða útsýn úr sæti sínu fram fyrir hana og til beggja hliða.

Framrúður skulu vera úr traustu og gallalaus efni, þannig að rétt mynd af umhverfinu sjáist í gegnum þær.

Efni í rúðum bifreiðar skal vera þannig, að oddhvöss eða hættuleg brot myndist ekki, ef rúða brotnar. Hliðargluggum skal komið þannig fyrir, að ökumaður sjái vel til hliða og skáhallt fram á við.

Á framrúðum skulu vera sjálfvirkar þurrkur, er hreinsi rúðurnar bæði vinstra og hægra megin á hæfilega stóru svæði.

Í bifreið skal vera einn eða fleiri hæfilega stórir baksýnisspeglar, þannig komið fyrir, að ökumaður geti séð veginn fyrir aftan bifreiðina úr sæti sínu. Á fólksbifreiðum fyrir 10 farþega eða fleiri og vöruflutningabifreiðum skulu vera speglar á báðum hliðum, festir utan á stýrishús, þannig að ökumaður geti úr sæti sínu séð aftur með báðum hliðum bifreiðar.

10. gr.

Í hverri bifreið skal vera búnaður til að fyrirbyggja, að óviðkomandi maður geti ekið henni.

Hurðir allar og læsingar á þeim skulu þannig gerðar, að auðvelt sé að opna þær og loka þeim, bæði að utan og innan, en eigi mega þær vera kviklæstar.

Í bifreið skal vera tæki til að gefa með hljóðmerki, er sé hæfilega hljómmikið og með jafnri tónhæð. Séu tækin fleiri en eitt, skulu þau hljóma samtímis.

Lögreglu-, slökkviliðs-, sjúkra- og viðurkenndar björgunarbifreiðir mega auk þess hafa sérstök hljóð- og ljósmerkjatakí.

11. gr.

Í bifreið skal vera mælir, er sýnir, hversu hratt henni er ekið. Mælinum skal þannig komið fyrir, að ökumaður geti auðveldlega séð á hann.

12. gr.

Á bifreið skulu vera hjólhlífir og/eða annar búnaður, t. d. aurlílfir, til varnar því, að vegfarendur verði fyrir aurslettum og grjótkasti.

13. gr.

Nú er eigin þyngd bifreiðar yfir 400 kg og skal þá vera í henni búnaður, sem stjórna má úr ökumannssæti, til aksturs aftur á bak.

14. gr.

Hreyfill bifreiðar skal þannig gerður og við haldið, að ekki stafi frá honum ónauðsynlegur reykur eða hávaði.

Hreyfill, eldsneytisgeymir og leiðslur skulu varðar eftir því sem unnt er fyrir utanaðkomandi skemmdum og þannig gerðar, að hætta á íkviknun sé sem minnst.

Á útblásturspípu hreyfils skal vera tæki, er dragi úr hávaða. Skal endi pípunnar koma aftan undan bifreiðinni eða upp í loftið ofan við hana.

15. gr.

Hitunartæki bifreiðar mega ekki vera þannig, að kolsýrtingur komist inn í hús hennar. Verja skal þá hitaflateti, sem hitnað geta upp í 70° C., þannig að eigi sé unnt að snerta þá.

Óheimilt er að leiða útblástursloft vélar um farþegahús bifreiðar.

Bifreiðaeftirlit ríkisins má banna notkun hitunartækja, sem hættuleg geta talizt lífi eða heilbrigði manna.

16. gr.

Óheimil er notkun bifreiðar, ef framan á henni er skraut eða annað, sem líklegt má telja, að valdi sérstöku eða auknu tjóni, ef umferðarslys verður af notkun bifreiðarinnar.

Hurðarhandföng, lamir og annar búnaður á bifreið skal þannig gerður, að vegfarendum stafi ekki hætta af.

17. gr.

Á hjólum bifreiðar skulu vera gúmbarðar, hæfilega loftfylltir.

Slitflötur gúmbarða skal vera mynztraður og skulu raufar í mynztrinu vera a. m. k. 1 mm á dýpt.

Þegar snjór eða ísing er á vegi, skal hafa snjókeðjur á hjólum eða annan búnað (t. d. gúmbarða með grófum mynztrum eða með nöglum), sem veitt getur viðnám. Eigi leysir notkun þessa búnaðar ökumann undan því að sýna ýtrustu varúð í akstri.

Keðjur skulu þannig búnar, að fjarlægð milli þverbanda sé ekki meiri en svo, að eitt faststrengt band snerti akbrautina.

18. gr.

Í hverri bifreið skal vera greinilega greypt nafn framleiðanda eða vörumerki. Skal það vera á stað, þar sem það sést auðveldlega. Á grind bifreiðar eða undirvagn skal letra tegundarheiti og númer og á hreyfil númer hans. Merki á plötu, festri með skráfum, er ekki fullnægjandi. Óheimilt er að breyta framangreindum áletrunum.

III. KAFLI

Sérreglur um stórar fólksbifreiðir og vörubifreiðir.

19. gr.

Um fólksbifreiðir, sem ætlaðar eru til flutnings 16 farþega eða fleiri, gilda eftirfarandi reglur:

Farþegabyrgi skal vera úr traustu, gallalaus efni og vandað að gerð.

Sérstakur búnaður skal vera til þess að eyða móðu og hrími af framrúðu og fremstu hliðarrúðum.

Á bifreiðunum skulu aðaldyr vera á vinstri hlið. Bifreiðaeftirliti ríkisins er heimilt að krefjast aukadyra, svo og ljóra, sem unnt er að draga til hliðar eða losa og nota sem neyðardyr. Dyrabúnaður og þrep skulu vera þannig, að auðvelt sé að komast inn í bifreiðina og úr henni.

Farþegasæti mega ekki vera framar en ökumannssæti. Lofthæð frá sæti skal vera a. m. k. 95 cm, breidd farþegasæta 43 cm, en breidd milli sætaraða 75 cm. Miðgangur milli sæta má eigi vera undir 30 cm.

Séð skal fyrir hæfilegri loftræstingu í bifreiðinni.

Nálægt ökumannssæti skal komið fyrir slökkvitæki, sjúkrakassa og hamri eða öxi, samkvæmt nánari fyrirmælum bifreiðaeftirlits ríkisins.

Senda skal bifreiðaeftirliti ríkisins til samþykktar uppdrætti af yfirbyggingum, áður en smíði þeirra er hafin, hvort sem um nýbyggingu eða breytingu er að ræða. Uppdráttur skal sýna útlit bifreiðar og grunnmynd með sætafyrirkomulagi ásamt einum þverskurði um miðju bifreiðarinnar. Stærð uppdráttar skal vera 420×594 mm, en mælikvarði 1:25, 1:20 eða 1:10 eftir stærð bifreiðar.

Í fólksbifreiðum, sem flytja mega yfir 30 farþega, skal vera ökuriti, er sýni farna vegalengd og hraða bifreiðarinnar á hverjum tíma. Eiganda bifreiðar ber að geyma árituð eyðublöð tækisins í eitt ár og er skylt að sýna þau lögreglumönnum,

ef óskað er. Eigi má nota aðrar tegundir ökurita en þær, er bifreiðaeftirlit ríkisins viðurkennir.

Auk framangreindra ákvæða gilda reglur laga um skipulag á fólksflutningum með bifreiðum um sérleyfis- og hópferðabifreiðir.

20. gr.

Á vörubifreið má fjarlægð frá miðju afturöxuls til afturenda palls eigi vera meiri en 50% af bili milli öxla, nema á frambyggðri bifreið, þar má hún vera allt að 60%. Sama gildir, ef afturöxlar eru tveir, en þá skal miða við miðju bilsins milli þeirra. Eigi má pallur ná nema 30 cm aftur fyrir grind.

Auk þessa skal eftirfarandi skilyrða gætt:

1. Miðja palls vörubifreiðar með einföldu stýrishúsi (einni röð sæta) má eigi vera fyrir aftan afturöxul, nema leyfi bifreiðaeftirlits ríkisins komi til.

2. Nú er bifreið ætluð til fólksflutninga jafnframt vöruflutningum (bifreið með farmrými og meira en einni röð sæta), og má þá lengd farmrýmis eigi vera meiri en svo, að a. m. k. 25% af heildarþyngd bifreiðarinnar, fullhlaðinnar, komi á framöxul.

3. Á vörubifreið, sem skráð er fyrir 1000 kg farm eða minna, má miðja farmrýmis eigi vera lengra fyrir aftan afturöxul en nemi $\frac{1}{20}$ hluta af bili milli öxla.

21. gr.

Óheimilt er að nota vörubifreið til flutnings farþega á palli, nema í vönduðu skýli, örugglega festu á pallinn. Bifreiðaeftirlit ríkisins metur, hvort skýlið fullnægir öryggisreglum. Flytja má aðstoðarmenn um stuttan veg á palli, enda þótt þar sé ekki skýli. Skal þá vera traust handfang á efri brún stýrishúss eða fremst á vörupallinum og mega þar ekki fleiri vera en haft geta öruggt hald á handfanginu.

22. gr.

Nú nær farmur fram eða aftur fyrir eða út fyrir bifreið og skal þá til viðvörunar festa á yztu brún hans gulri, þríhyrndri veifu með tveimur 65 cm hliðum og einni 40 cm hlið.

IV. KAFLI

Bifhjól.

23. gr.

Á bifhjóli skal vera traustur stýrisbúnaður, tvenns konar hemlabúnaður, fóthemill, er verki á afturhjól, og handhemill, er verki á framhjól. Hemlarnir skulu verka óháðir hvor öðrum. Handhemilsfang skal vera hægra megin á stýrisstöng. Stöðuhemill skal vera á þríhjóli.

Á bifhjóli skal vera búnaður til að gefa með hljóðmerki, sbr. 10. gr., hjólhlfar til hindrunar aurslettum og grjótkasti, læsingarbúnaður í stýrisgangi eða í sambandi við hjólgjardir og a. m. k. einn hliðarspegill hægra megin á hjólinu.

Ákvæði 11., 14., 16., 17. og 18. gr. gilda um bifhjól eftir því sem við á.

Ef bifhjól er búið framrúðu, skal hún vera úr vel gagnsæju og hættulausu efni. Sé rúðan svo há, að stjórnandi bifhjólsins sjái ekki akbrautina yfir hana í 10 m fjarlægð, skal vera sjálfvirk þurrka á rúðunni, enda sé rúðan úr efni, sem ekki rispast.

24. gr.

Á bifhjóli skal vera eitt framljóskef með innbyggðum búnaði fyrir háljós og lágljós. Ljósaskipti skal komið fyrir á stýrisstöng vinstri megin. Stilling ljósa skal vera í samræmi við ákvæði 6. gr. Aftan á hjóli skal vera ljóskef fyrir rautt afturljós, rautt eða rauðgult hemlaljós og hvítt ljós, er lýsi aftara skráningarmerki, og rautt glitauga, er má vera sambyggt afturljóskefi.

Ljósabúnaður bifhjóls með þremur hjólum skal vera eins og segir í 1. mgr. Þó skulu vera tvö rauð glitaugu aftan á hjólinu, ef hjólasamstæða er aftan á því, en tvö stöðuljósker framan á hjólinu, eigi fjær yztu brún en 40 cm, auk aðal-ljósers, ef hjólasamstæðan er framan á því.

Ljósabúnaður bifhjóls skal fullnægja ákvæðum 8. gr.

V. KAFLI

Dráttarvélar.

25. gr.

Dráttarvél skal búin stýristækjum og a. m. k. einum hemli (aksturshemli), þannig gerðum, að skilja megi dráttarvélinu eftir í hemlunarstöðu. Eigi má nota dráttarvél, nema hemill verki jafnt á a. m. k. tvö hjól. Á dráttarvél skal vera traustur tengibúnaður. Unnt skal vera að aka vélinni aftur á bak. Ákvæði 4. og 14. gr. gilda um dráttarvélar eftir því, sem við á.

Dráttarvél skal búin a. m. k. tveimur ljóskerum, er lýsi fram fyrir hana allt að 30 m. Aftan á vélinni skulu vera a. m. k. tvö rauð glitaugu, eigi fjær yztu brúnum en 60 cm, jafnlangt frá hvorri hlið. Heimilt er að hafa á dráttarvél eitt vinnu-ljósker. Vinnuljósið má eigi nota við akstur á alfaraleið.

26. gr.

Ekki er heimilt að flytja farþega á dráttarvél, nema fyrir þá séu sæti og auk þess örugg handfesta. Á dráttarvél, sem ekki er með húsi, má því aðeins koma fyrir farþegasætum, að hjólhlífar séu innan við afturhjól og yfir þeim við venjulega sporvidd og sætin séu yfir eða aftan við afturás. Farþegasæti utan stýris-húss eða öryggisgrindar má ekki nota, ef dráttarvél dregur festivagn, tengivagn eða tengitæki.

Ef farmur er fluttur á dráttarvél, skal tryggilega um hann búið og honum þannig komið fyrir, að a. m. k. fimmti hluti heildarþunga dráttarvélarinnar hvíli á framhjólunum.

27. gr.

Óheimilt er að aka dráttarvél um veg, ef málmhringir á hjólum, málmbelti eða því um líkt geta valdið skemmdum á yfirborði hans.

28. gr.

Eftir 1. janúar 1966 er innflytjendum óheimilt að selja dráttarvélar eða afhenda, nema á þeim séu öryggisgrindur eða hús, sem bifreiðaeftirlit ríkisins hefur viður-kennt.

Öryggisgrind eða hús á dráttarvél skal vera svo traust og svo vel fyrir komið, að hlífi ökumanni og farþegum, ef vélin veltur.

Hurðir skulu að jafnaði vera á báðum hliðum dráttarvélarhúss. Ef hurð verður aðeins komið við á annarri hlið húss, skal auk hennar vera útgönguleið aftur úr húsinu eða gegnum ljóra á þaki.

Húsi dráttarvélar skal þannig fyrir komið, að það hindri á engan hátt, að við vélina séu tengd þau tæki, sem venjulegt er, að tengd séu henni. Það skal vera svo rúmgott, að ökumaður hafi nægilegt svigrúm til að stjórna vélinni og þeim tækjum, sem hún dregur. Heildarbreidd húss þvert yfir má ekki vera minni en 80 cm. Minnsta fjarlægð stýrishjóls frá húsi fram á við má ekki vera minni en 6 cm og annars staðar 8 cm.

Hús dráttarvélar skal þannig gert, að ökumaður hafi góða útsýn fram og aftur og til beggja hliða. Um rúður í húsi dráttarvélar gilda ákvæði 9. gr. Rúðupurrka

þarf þó eigi að vera sjálfvirk. Baksýnisþegill skal vera í stýrishúsi eða til hliðar við það. Ef dráttarvél er með húsi, skal hún búin stefnuljósum samkv. 6. tölulið 6. gr.

Ef dráttarvél er með öryggisgrind, en ekki húsi, gilda ákvæði þessarar greinar, að svo miklu leyti sem við á.

29. gr.

Ef dráttarvél knýr vél eða tæki, sem hún dregur, skal um afltengiásinn vera hlíf að endilöngu. Skal hlífín vera það traust, að hún þoli, að maður standi á henni.

Nú er framlengingarás á tengitæki og skal þá vera pípuhlíf um hann, þannig fest, að hún geti ekki snúist með ásnúm. Ef hverfiliðir eru á framlengingarás tengitækis, skulu um þá vera hlífar að ofan og beggja vegna niður á móts við neðstu hluta hverfiliðar.

Nú er vél, sem dráttarvél dregur, knúin frá reimhjóli dráttarvélarinnar, og skal þá vera hlíf um reimina, þannig að hún sé með öllu innilokuð.

Búnaður afltengiáss skal vera traustur og þannig gerður, að ekki stafi hætta af að mati bifreiðaeftirlits ríkisins.

30. gr.

Óheimilt er að aka dráttarvél með sláttuvél eða önnur tæki um alfaraveg án hlífa um greiðu eða annan oddhvassan búnað.

VI. KAFLI

Vinnuvélar.

31. gr.

Vinnuvél skal þannig gerð og hlaðin, að stjórnandi hennar geti frá sæti sínu séð veginn a. m. k. niður í 10 m fjarlægð frá vinnuvélinni. Hún skal vera búin stýristækjum samkv. 4. gr. og þannig gerð, að stöðva megí hana nægilega fljótt og halda í kyrrstöðu í halla, þótt stjórnandi yfirgefi hana.

Vinnuvél, sem stjórnað er af gangandi manni, skal þannig gerð, að hún stöðvist sjálfkrafa um leið og stjórnandi sleppir höndum af henni.

Á vinnuvél skulu vera a. m. k. tvö rauð glitaugu að aftan, sbr. 7. tölulið 6. gr. Þó mega þau vera allt að 60 cm frá yztu brúnum vinnuvélar. Vinnuvél, sem notuð er á ljósatíma, skal búin tveimur ljóskerum, er lýsi fram á við, og a. m. k. einu rauðu afturljóskeri. Skulu ljósin sýnileg í a. m. k. 150 m fjarlægð og mega ekki valda þeim, sem á móti koma, glýju. Á vinnuvél skal vera vinnuljós, er lýst geti vel upp allt athafnasvæði hennar eftir því sem við á. Ákvæði málsgreinar þessarar gilda ekki um vinnuvél, sem stjórnað er af gangandi manni.

Á vegheflum og snjóplógum skulu vera lýsandi aðvörunarmerki, eitt til hvorrar hliðar á tækinu. Lögun merkisins og litur skulu vera í samræmi við aðvörunarmerki A 10 samkv. reglugerð nr. 61 24. marz 1959, um umferðarmerki og notkun þeirra. Ljós merkjanna skulu sýnileg í a. m. k. 150 m fjarlægð og mega ekki valda þeim, sem á móti koma, glýju. Við notkun tækja þessara skal eftirfarandi reglna gætt:

1. Við heflun á vegum skal nota leiftrandi ljós, en við akstur án heflunar stöðugt ljós.

2. Snjóplógar: Við plægingu skal nota leiftrandi ljós, en stöðugt ljós við akstur án plægingar. Reglur þessar gilda einnig um vörubifreið með snjóplóg, en byrgja skal merkið, ef bifreiðin er notuð án snjóplógsins.

Nú er vinnuvél þannig gerð, að ökumaður geti ekki með handarhreyfingu gefið

greinilegt merki um stefnubreytingu, og skal hún þá búin stefnumerkjataækjum, hemlaljóskeru og baksýnispegli.

Ákvæði 27. gr. gilda um vinnuvélar.

32. gr.

Tannhjól, keðjuhjól ásamt drifkeðju, reimhjól og ásar í búnaði vinnuvéla skulu vera undir hlífum, að svo miklu leyti, sem við verður komið. Á hverfihlutum véla mega hvergi vera útstandandi skrúfuhausar eða annað, sem gripið getur í fót manna.

33. gr.

Bifreiðaeftirliti ríkisins er heimilt, að fenginni umsögn öryggismálastjóra, að gera auknar kröfur til öryggisbúnaðar ákveðinna gerða vinnuvéla, svo og að veita undanþágu frá ákvæðum þessa kafla.

VII. KAFLI

Tengivagnar o. fl.

A. Tengi- og festivagnar bifreiða.

34. gr.

Við bifreið má aðeins tengja einn tengivagn eða festivagn. Lögreglustjóri getur þó veitt undanþágu frá ákvæði þessu, ef sérstök nauðsyn er, enda komi samþykki vegamálastjóra til um akstur á vegum utan kaupstaða. Á bifreið, sem notuð er til að draga tengi- eða festivagn, skal vera traustur tengibúnaður.

Heildarþyngd tengivagns eða samanlagður öxulþungi festivagns má ekki vera meiri en nemur hálfri annarri leyfðri heildarþyngd dráttarbifreiðar. Fólksbifreið má þó eigi draga þyngri tengivagn en eigin þyngd hennar nemur. Óheimilt er að draga tengivagn með fólksbifreið fyrir 16 farþega eða þar yfir, nema leyfi dómsmálaráðherra komi til. A. m. k. fimmti hluti af heildarþyngd beggja ökutækja skal hvíla á drifhjólum bifreiðarinnar.

Tengivagnar og festivagnar mega ekki vera breiðari en sem nemur 10 cm út fyrir hvora hlið dráttarbifreiðar, ef þeim er ekið á þjóðvegi eða götu í kaupstað.

35. gr.

Á tengi- og festivagni skal vera traustur tengibúnaður. Búnaðurinn skal þannig gerður, að fjarlægð hjóla vagns og bifreiðar í akstri beint áfram sé sem jöfnust. Hjól vagns skulu fylgja hjólförum bifreiðar á beygjum eftir því sem unnt er. Tengibúnaður tengivagns skal að jafnaði vera stangartengsli eða þríhyrningstengsli, sem veita svigrúm til hreyfinga til hliða og upp og niður.

36. gr.

Tengi- og festivagnar skulu búnir a. m. k. einu nægjanlega traustu hemlakerfi, er verki þannig, að unnt sé að stöðva á 15 m vegalengd á láréttum malarvegi, miðað við 40 km hraða á klukkustund. Þetta gildir þó ekki, ef heildarþyngd vagnsins er 1500 kg eða minni og unnt er að stöðva hann, svo sem að framan greinir, án sérstaks hemlakerfis.

Hemlar skulu geta staðið í hemlunarstöðu, þótt vagn hafi verið leystur úr tengslum við dráttartæki.

Hemlar skulu þannig gerðir, að þeir hemli sjálfkrafa, ef tenging við dráttartæki losnar í akstri. Þessa er þó ekki krafizt um tvíhjóla festivagna fyrir útilegur eða farangursvagna, sem eigi eru meira en 1500 kg að heildarþyngd, ef þeir hafa aukatengingu með keðju eða vírum.

Á tengi- eða festivögnum, sem notaðir eru til farþegaflutnings, eða eru yfir 3500 kg að leyfðri heildarþyngd, skulu hemlar tengdir aksturshemlum bifreiðar, þannig að þeim megi beita með sama átaki. Á öðrum tengi- og festivögnum má nota sjálfvirka hemla.

37. gr.

Á skráningarskyldum tengivagni og festivagni skal vera afturljósker, ljósker fyrir ljós, er lýsi skráningarmarki, og ljósker fyrir hemlaljós í samræmi við ákvæði 3., 4. og 5. töluliðs 6. gr., sbr. 8. gr.

Aftan á tengi- og festivagni, sem notaður er á alfaravegi, skulu vera tvö rauð glitaugu, þríhyrnd að lögun með eitt horn upp. Glitaugu þessi fullnægi kröfum 8. gr. og skulu eigi vera meira en 120 cm yfir yfirborði vegar. Hliðar þríhyrningsins skulu eigi vera minni en 15 cm. Nú er dráttarbifreið ekki búin hreyfanlegum stefnuljósaarmi samkv. staflið c. í 6. tölulið 6. gr. og skal skráningarskyldur tengi- og festivagn þá vera búinn stefnuljóskerum að aftan, sbr. staflið a. í 6. tölulið 6. gr. Nú er tengi- eða festivagn breiðari en bifreiðin, og skal hann þá búinn slíkum ljósum, þótt bifreiðin sé búin hreyfanlegum stefnuljósaörmum. Ef tengi- eða festivagn er stöðvaður eða honum lagt á dimmri akbraut á ljósatíma, skal hann greinilega auðkenndur með hvítum glitaugum að framan og rauðum að aftan.

38. gr.

Um tengi- og festivagna gilda ákvæði 12., 16. og 17. gr. eftir því sem við á.

B. Hliðarvagnar bifhjóla.

39. gr.

Hliðarvagn má aðeins vera vinstra megin við bifhjól og skal festa hann örugglega við hjólið.

Á hliðarvagni skal vera búnaður sem hér segir:

a. Ljósker, sem lýsi fram á við, og skal því komið fyrir svo nálægt ytri brún, sem unnt er.

b. Ljósker fyrir rautt afturljós, svo nálægt ytri brún, sem unnt er.

c. Rautt glitauga af viðurkenndri gerð. Glitaugað má ekki vera þríhyrnt. Því skal komið fyrir aftan á hliðarvagninum svo nálægt yztu brún, sem unnt er. Afturljós og glitauga mega vera sambyggð.

Ljósin skulu sýnileg í a. m. k. 150 m fjarlægð. Þau má ekki vera hægt að slökkva meðan ljós bifhjólsins eru tendruð.

Um hliðarvagna gilda ákvæði 12., 16. og 17. gr. eftir því sem við á.

C. Tengi- og festivagnar dráttarvéla o.fl.

40. gr.

Við dráttarvél má aðeins tengja einn tengivagn eða festivagn. Lögreglustjóri getur þó veitt undanþágu frá þessu ákvæði, ef sérstök nauðsyn er, enda komi samþykki vegamálastjóra til um akstur á vegum utan kaupstaða.

Eigi má draga tengi- eða festivagn, nema a. m. k. fimmti hluti af heildarþyngd beggja ökutækjanna komi á drifhjól.

Nú er tengi- eða festivagn ekki með hemlabúnaði og má heildarþungi hans þá ekki vera meiri en tvöföld heildarþyngd dráttarvélar. Nú er heildarþyngd tengi- eða festivagns meiri en heildarþyngd dráttarvélar og má þá eigi aka hraðar en 15 km á klukkustund.

Tengibúnaður skal vera í samræmi við ákvæði 35. gr.

Nú er tengivagn eða festivagn búinn hemlum og skulu þeir þá annað hvort vera sjálfvirkir eða þannig gerðir, að ökumaður geti beitt þeim, án þess að beina athygli

frá akbrautinni. Með hemlum skal vera unnt að stöðva tengi- eða festivagn nægjanlega skjótt og halda honum í hemlunarstöðu í halla. Nú eru sjálfvirkir hemlar í vagninum og skulu þeir þá stilltir í samræmi við þyngd hans og dráttarvélarinnar.

41. gr.

Ef dráttarvél með tengivagni er notuð á vegi, gilda ákvæði 16. og 17. gr. eftir því sem við á, svo og ákvæði 37. gr.

42. gr.

Um tengivagna og festivagna vinnuvéla gilda ákvæði um tengi- og festivagna dráttarvéla eftir því sem við á.

D. Tengitæki.

43. gr.

Til dráttar tengitækis má nota dráttarvél eða vinnuvél. Enn fremur bifreið, sem skráð er til aksturs með tengivagn eða viðurkennd til aksturs með tengitæki. Ekki má aka með meira en eitt tengitæki í senn.

Ef tengitæki er ekki búið nægilega öflugum hemli, sem stjórnar má úr öku-mannssæti, má þyngd þess ekki vera meiri en tvöföld heildarþyngd dráttartækis.

Tenging skal vera örugg, sbr. 35. gr. Fjarlægð milli ökutækjanna má ekki vera meiri en 4 m. Ef fjarlægð er meiri en 2 m, skulu tengslin merkt greinilega.

Ef tengitæki er notað á vegi á ljósatíma, skal það búið rauðum glitaugum, eins og segir í 2. mgr. 37. gr.

Bifreiðaeftirliti ríkisins er heimilt að kveða á um ljósabúnað ákveðinna tegunda vinnutækja, ef nauðsynlegt þykir vegna gerðar eða fyrirhugaðrar notkunar þeirra.

Ákvæði 27. gr. gilda og um tengitæki.

VIII. KAFLI

Reiðhjól.

44. gr.

Reiðhjól skal búið a. m. k. einum traustum hemli. Stýri reiðhjóls má eigi vera breiðara en 70 cm.

Á ljósatíma skal reiðhjól búið einu framljóskeri, er lýsi með hvítu eða daufgulu ljósi fram á við, sýnilegu í hæfilegri fjarlægð, bæði framan frá og frá hlið. Eigi nægir, að ökumaður haldi á ljóskeri. Ef ljósið getur valdið glýju, skal ljóskerið þannig gert, að lækka megi ljósgeislann.

Aftan á reiðhjóli skal vera rauðlitað glitauga eða ljósker. Á báðum hliðum fótstiga skulu vera gul eða hvít glitaugu, er hreyfast við notkun hjólsins.

Reiðhjól skal búið hljómsterkri bjöllu og er óheimilt að nota annað hljóðmerkjatæki.

Á reiðhjóli skal vera lás.

IX. KAFLI

Reiðhjól með hjálparvél.

45. gr.

Grind reiðhjóls með hjálparvél skal vera úr traustu efni og vönduð að gerð. Breidd stýris má ekki vera meiri en 70 cm.

Reiðhjólið skal búið tvenns konar hemlum, er verki sjálfstætt, hvor um sig, og hvorugur eingöngu á hjólbarða. Ef afturhjólskemill verkar með því að spyrna

fótstigi aftur á bak, skal hemillinn þannig gerður, að hann verki til fulls, ef fótstigið fer niður fyrir lárétta stöðu.

Á reiðhjóli með hjálparvél skal vera eitt framljósker með innbyggðum búnaði fyrir háljós og lágljós. Ljósker skal tengt við rafal, en ljósaskipti komið fyrir á stýrisstöng. Stilling ljósa skal vera í samræmi við ákvæði 6. gr. Á reiðhjólinu skal enn fremur vera ljósker fyrir rautt afturljós og rautt glitauga, sem má vera sambyggt afturljóskeri.

Á reiðhjóli með hjálparvél skal vera hjalla eða eintóna horn, svo og læsingar-búnaður, er sé fastur á hjólinu.

Ákvæði 14. gr. gilda um reiðhjól með hjálparvél eftir því sem við á.

Óheimilt er að hafa á reiðhjóli með hjálparvél búnað til farþegaflutnings.

X. KAFLI

Hestvagnar.

46. gr.

Við notkun hestvagna skal örugglega búið um aktýgi og festingar.

Aftan á hestvögnum, sem notaðir eru á ljósatíma á vegum, skal vera rauðlitað glitauga.

XI. KAFLI

Lokaákvæði.

47. gr.

Nú er ökutæki í notkun og fullnægir eldri reglum, þegar reglugerð þessi tekur gildi, og er bifreiðaeftirliti ríkisins þá heimilt, ef sérstaklega stendur á, að veita tímabundna undanþágu frá einstökum ákvæðum reglugerðarinnar.

48. gr.

Brot á reglugerð þessari varða viðurlögum samkvæmt umferðarlögum nr. 26 2. maí 1958.

49. gr.

Reglugerð þessi, sem sett er samkvæmt heimild í umferðarlögum nr. 26 2. maí 1958, öðlast þegar gildi, sbr. þó upphafsákvæði 28. gr.

Falla þá jafnframt úr gildi eftirtalin ákvæði:

Reglugerð nr. 72 24. júní 1937 um gerð og notkun bifreiða, með áorðnum breytingum, að undanskildum 6., sbr. 8. tölulið 1. gr. og 3. gr.

Reglugerð nr. 82 5. júlí 1955 um reiðhjól með hjálparvél, I. kaflí.

Reglugerð nr. 44 24. marz 1959 um stefnuljós á bifreiðum.

Enn fremur falla úr gildi önnur ákvæði, sem brjóta í bága við reglugerð þessa.

Í dóms- og kirkjumálaráðuneytinu, 15. maí 1964.

Jóhann Hafstein.

Baldur Möller.